

Abonamente:

IN RUSIA

Pe 3 luni: . . . 2 Ruble

Pe 1 lună: . . . 70 Cap.

IN ALTE ȚĂRI:

Pe trei luni: . . . 5 Lei

ARDEALUL

(TRANSILVANIA)

IESE ODATA PE SĂPTĂMÂNĂ

Redactor: Dr. ONISIFOR GHIBU

Redacția și Administrația, Chișinău. Alexandrovscala-u, Passaj.

PLATA
PENTRU RECLAME
după
INVOCALĂ

Ardeleni și Basarabeni

Războiul cumplit de acum ne-a adus, pe lângă mari suferințe, și mari bucurii și faloase. Pentru întâia oară, în acest războiu am simțit noi, toți Românii, că suntem un popor. Am putea zice că adevăratul popor românesc acum a fost descoperit de fapt. Căci să ne gândim numai puțin: cine a cunoscut în adevăr până acum întreg neamul nostru? Putem răspunde hotărât, că aproape nimeni. Câți știau, de pildă ce e Basarabia și câți Basarabeni știau ce e peste Prut și peste Carpați? Dar iată a venit războiul. Mai întâi s'au întâlnit Transilvănenii cu Basarabienii ca dușmani pe câmpul de luptă, având să tragă unii în ceilalți cu glonțul; Transilvănenii de dragul Împăratului dela Viena, Basarabienii de dragul Țarului dela Petrograd. În curând ei s'au simțit însă frați, și bucuria li-a fost fără margini de mare, când și-au putut desveli unul altuia sufletul, cu toate dorurile și cu toate nădejzile lui. Aici ei au simțit că, deși „dușmani”, ei sunt frați și fac parte din același popor.

Neonorocirea de acum un an a României a adus apoi cu sine, că peste o sută de mii de ostași moldoveni din Basarabia au fost trimiși pe frontul românesc. Cu toții au simțit în sufletul lor un fior nou. Frontul românesc le spunea altceva, decât frontul nemțesc, austriac s'au turcesc. Căci aici vedeau frații de o limbă și de o lege cu ei, și, ori cum ar fi, dar nici odată sângele apă nu se face. Basarabienii vedeau că Românii au și ei o țară a lor, au o oaste sprintenă și vitează, cum nu mai e alta, au o iubire de patrie cum ei n'au pomenit pe nicăiri pe unde au umblat, și au și un ideal național politic, care se cuprinde în două cuvinte: „România mare”. Cu bună seamă, că atingerea Basarabenilor cu frontul românesc li-a întărit inimile mai mult decât un veac întreg până atunci.

Dar și în Basarabia însași s'au potrecut în vremea aceasta lucruri vrednice de pomenit. Batalioanele de voluntari (dobrovoletii) transilvăneni, cari trec din Rusia spre frontul românesc, se opresc în Chișinău, unde sunt primite într'un chip, care în trece orice închipuire. Moldovenii le dau fraților lor de peste Carpați un steag național pe care săl ducă în numele lor la Alba Iulia! Voluntarii ardeleni se întâlnesc

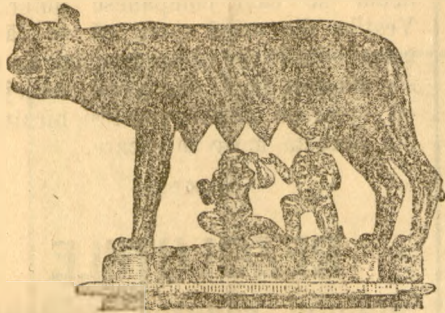
cu învățătorii moldoveni, ascultă împreună în cea mai mare sală din Chișinău, cursuri de istorie și de literatură românească; cântă laolaltă cântece naționale, în sala cea mare a Primăriei, și în drumul lor spre gară sunt întâmpinați de cohorta ostașilor moldoveni, cari le ies înainte cu steagul național al întregului popor românesc. La despărțire învățătoarele moldovence dau voluntarilor ardeleni buchete de flori legate cu minunate panglici tricolore și le urează din inimă: să le fie presărat cu flori drumul lor biruitor spre Transilvania. Altădată, un alt batalion se înfrățește cu cei 500 de delegați ai ostașilor moldoveni, cari, adunați la congresul din Chișinău, hotărăsc autonomia Basarabiei. Ca dintr'un singur piept răsună cu acest prilej din mii de piepturi moldovenești și ardeleni: *Deșteaptă-te, Române!*

Da, de azi înainte nu mai suntem niște frânturi de popor, aruncate de soartă pe unde a vrut ea, — de azi înainte suntem *un popor!* — Și iată noi, o mână de intelectuali pe cari împrejurările dureroase ne-au făcut să părăsim Transilvania și, apoi, și România, — veniți în Basarabia, ne-am simțit din ziua sea dintâi între frați. Cu bucurie iubirii noștri frați moldoveni și-au deschis brațele pentru a ne primi la ei și a ne mângăia în nespuna noastră durere. Vom putea noi uita vre-odată această dragoste frățescă? Și vom putea multumi după cuviință lui Dumnezeu, că într-o vreme când nu mai puteam lucra la noi acasă pe tărâm cultural, am găsit aici putința de a fi măcar cât de cât folositori neamului? Insași foaia noastră, care vrea să aducă mângăiere pribegilor ardeleni din Rusia, a găsit răsunet și la frații moldoveni, atât de însetați de cultura națională. Ei vin și ne cer ca în scrisul nostru să nu i uităm nici pe ei, cari sunt fii ai neamului nostru. Ei ne roagă să facem din „Ardealul” nostru o gazetă a tuturor Românilor doritori de a se adăpa la izvorul culturii naționale. Iată cum ne scrie de pildă un învățător basarabean, care a fost la cursurile de astă vară; d. *Grigore Bălan* din Căprești.

17 Octombrie 1917.

D-le Ghibu!

Foarte m'am bucurat când am primit „Ardealul” d-voastră și îndată am pus gând să fiu cetitor acestei

LUPOAICA ROMANA

Povestea spune, că Romulus și Remus, cari au întemeiat cetatea Romoii, de unde se trage neamul nostru, au fost lipădați într-o pădure, unde o lupoaică i-a hrănit cu lapte până când s'au făcut mari.

gazete. În vremurile de acum, când Basarabia, ca o maică, naște o viață nouă, „Ardealul” d-voastră ni-a fi nouă la învățatori de mare folos și ajutor. Măcar că „Ardealul” să tipărește anume pentru ardeleni, noi basarabienii nădăjduim că viața Basarabiei și mișcarea națională spre lumina moldovenilor n'a fi trecută cu vederea pe foaie gazetei d-voastre. Eu gândesc că toți învățătorii moldoveni or fi nu numai cetitori, dar mulți dintrășii or dori să fie și corespondenții d-voastră. Vă doresc ca începutul d-voastră să crească, să se întărească și „Ardealul” să se împărtășească peste toată Basarabia.

Invățătorul G. Bălan
Cum am putea să nu ascultăm o astfel de rugămintă când ea este atât de dreaptă? Da, frate moldovence, de azi înainte vom căuta ca prin gazeta noastră, să-ți dăm și fie sprinjalul sufletesc pe care-l dorești! Cu cea mai mare bucurie vom da ajutor mai ales învățătorilor moldoveni, cari încep acum o epocă nouă în viața neamului nostru. Cu aceeași dragoste vom îmbrățișa de aici încolo în gazeta noastră și pe frații moldoveni, ca și pe transilvănenii noștri. Căci și unii și alții sunt sânge din sângele nostru și trup din trupul nostru.

Astfel, cu numărul de față, gazeta noastră se prefăce într-o foaie a tuturor fiilor neamului nostru, dornici de a avea în aceste vremuri o atingere mai apropiată cu viața și sufletul poporului românesc și al rasei latine. O. Ghibu.

LIBERTATEA

Norodului moldovence

Vânturi tin au aburit,
Norii suri s'au lămurit,
Mândru soare-a răsărit,
Peste neamul pedepsit.

O noroade pedepsit,
Chinuit și obosit,
Școală ceasul și-a venit,
Visul azi îți s'a mplinit.

Iată viața trecătoare
Azi la tine-a căutat
Și o floare mândrișoară
Pe a tu soartă a aruncat.

Înțelegi acum, noroade,
Că această floare sfântă
„Libertatea” e numită —
Domnul o binecuvântă.

Elena Dobrișnichi
Învățătoare.

Congresul Soldaților Moldoveni.

În ziua de 20 Octombrie 1917, s'a deschis la Chișinău cel dintâi congres (adunare) al soldaților moldoveni. Adunarea aceasta s'a ținut în sala eparhială (palatul Unirii) unde erau adunați peste 500 de soldați, ca împuterniciți ai celor 250.000 de ostași moldoveni. În sunete de cântări și fluturări de steaguri naționale, președintele comitetului central moldovence d-nul podporucie Pântea deschide adunarea. Apoi se alege ca președinte domnul rotmistru Cijeveschi, iar tovarăși ai lui domni Pântea, Păsenluș și Braga. Ca secretari au fost aleși domni Holban, Plataco, Rujina, Cotoros, Lungu și Buga. După aceasta s'au început urările (hiritisirile). Cel dintâi a cuvântat domnul Iniculet, ajutorul comisariatului Basarabiei. El spune că Basarabia dintr'o ocină a guvernatorilor ruși a ajuns o țară slobodă și dorește, ca de azi înainte să nu mai fie alți stăpâni în țara noastră, decât poporul moldovan. Domnul Halippa vorbește în numele gazetei „Cuvânt Moldovence” cu multă dragoste, dorind să fie *unire* între toți moldovenii, căci numai așa vor putea birui pe vrășmași și vor putea pune temelii bun fericirii norodului moldovence. Urmează urările democrației, ale Bundului și ale partidului țărănesc de către domnul Erhan. Obșteții țărăni moldovence a a adus hiritisirii prin Doamna Aligar, care arădând că nenorocire mare a fost pe capul norodului școala rusească spune, că femeile vor lupta din toate puterile pentru autonomie și școala moldovencească.

Marinarii moldoveni de pe Marea Neagră, au trimis și ei urări prin împuternicitul I-r, care a zis: țineți minte fraților că mai înainte de toate voi sunteți moldoveni și apoi altceva.

În numele partidului național — moldovence, a cuvântat domnul T. Ioneu. Au urmat mai multe urări, din partea trimișilor ostașilor moldoveni de pe toate fronturile. Frumos a vorbit domnul Crihan inspectorul miliției moldovenești, arătând că cea mai fierbinte dorință a tuturor moldovenilor este *autonomia*. Adunarea își arată jalea pentruuciderea mișelească a celor doi vrednici moldoveni, Murașa și Hodoroaga. Au urmat apoi câteva clipe mișcătoare, când s'a ridicat la cuvânt domnul *Toma Jalbă* și în numele moldovenilor de peste Nistru și-a spus pe deoparte bucuria pentru libertatea Basarabiei, dar pe de altă parte a talmăcit durerea moldovenilor de peste Nistru, rugându-se să nu fie părășiți și despărțiți. Cuvântarea domnului Jalbă precum și răspunsul, le vom da în numărul viitor al gazetei. S'au cețit mai multe telegrame sosite dela comitetul ucrainian, dela adunarea cazacilor, dela societatea studenților moldoveni, „Renașterea” din Odesa ș. a.

Congresul a lucrat cu spor mai bine de o săptămână, gândindu-se la toate nevoile moldovenilor. Cel mai mare lucru săvârșit este proclamarea *autonomiei Basarabiei*, prin care norodul moldovence va începe o viață nouă de mulțămire și fericire națională.

Rezoluțiile pline de înțelepciune și de dragoste pentru norodul moldovence, le dăm și noi în alt loc al gazetei.

Prin congresul lor, ostașii moldoveni s'au dovedit vrednici și credincioși fii ai Basarabiei. Dumnezeu să le ajute, la îndeplinirea hotărârilor ce le-au luat.

RUȘII DESPRE ROMANIA

Ministrul afacerilor străine din Rusia, Domnul *Tereșenco*, a ținut o vorbire frumoasă în adunarea Țării și între altele a spus următoarele cuvinte însemnate: Ce s'atinge de poporul românesc, noi Rușii trebuie să-i arătăm în fața lumii întregi mulțămirea noastră, pentru că a fost je-fit din vina noastră și pentru cauza noastră. Ar fi o mare mișelie, să răsplătim prin o vânzare, nemăsuratele jertfe aduse de România. Să nu uităm, că în vreme ce armata rusească se da înapoi în fața dușmanului, armata românească, ea singură, își vărsa sângele, ca să apere partea de miazăzia Rusiei precum și ciustea steagului nostru. Asemenea, nu trebuie să uităm drepturile poporului românesc asupra Dobrogei și asupra celor 4 milioane și jumătate de Români supuși împărăției austro-ungurești.

Iar Domnul *Miliucov*, unul din cei mai luminați oameni ai Rusiei, a vorbit și mai călduros despre jertfele de sânge și despre drepturile României, la lărgirea hotarelor sale și eliberarea fiilor ei, de sub jugul unguresc și austriac.

Astfel de cuvinte ne mângăie și ne dă nădejdi bune, că ținta cea sfântă a neamului românesc, se va îndeplini fără putință de îndoială.

DIN BUCOVINA

Decând Austriecii au luat îndărăt dela Ruși partea cea mai mare a Bucovinei, o mulțime de frați de-ai noștri bucovineni, s'au văzut din nou nevoiți să-și părăsească gospodăriile și să ia în mână toiașul pribegiei. E plină Rusia de bejenari români din Bucovina. Printre ei sunt foarte mulți intelectuali. O parte din ei dau mână de ajutor fraților moldoveni la frumoasa lucrare de deșteptare culturală începută în vremea din urmă. La cursurile de învățatori din Chișinău, Bălți și Soroca ostensec mai mulți profesori și învățători bucovineni.

Din Bucovina s'au adus de curând la Chișinău, un mare număr de cărți românești. Ele se află de vânzare la librăria noastră. Cum în România acum nu se mai găsesc aproape de loc cărți, e un adevărat noroc că pentru Basarabeni s'au găsit cărți la frații din Bucovina.

SCRISOARE DIN SOROCA

— Dela corespondentul nostru —

În ținutul Sorocii, Moldovenii alcătuiesc peste 90% din locuitori. Totuși ei nu se simt decât foarte puțin în ocărnuirea ținutului și sunt aproape cu totul lipsiți de vreo organizare națională, culturală sau politică. Dacă ar fi trăit fiertatul S. Murafa, el ar fi răsușit să înjghebeze ceva statonic pentru neamul lui, dar soarta nemiloasă a voit altfel.

În ținutul Sorocii, cu toate că Adunarea Zemstvei guberniale a hotărât ca școlile populare să se înceapă la 1 Octomvrie și numai decât în limba norodului, ele s'au început la 1 Octomvrie tot în limba rusească. Adunarea zemstvei ținutale a hotărât ca învățătorii moldoveni din părțile Sorocii să nu ia parte la cursurile cari s'au ținut în Octomvrie la Chișinău și la Bălți, ci pentru ei să se țină cursuri deosebite, la vara viitoare. Dar zemstva gubernială n'a vrut să întărească această hotărâre și a trimis la Soroca pe d-nul O. Ghibu, însărcinându-l să organizeze cursuri de o lună pentru toți învățătorii din ținut și dându-i ca împreunăștenitori pe d-nii lectori: D. Lupan, A. Oțetea, C. Mușlea, Gh. și O. Boeriu (transilvăneni) și M. Baciuc (bucovinean).

Mulțămănt strălucitor câtorva moldoveni de inimă, ca d-nii T. Bărca, membru al Upravei ținutale, T. Coștreanu, secretar al Upravei, N. Solțuz, primar (golova) al orașului, V. Săcară, învățător în Bacsani, părintele Bulancea, diaconul Grosu, d-l St. Marcoci secretarul comisunii de recrutare, M. Bejan, membru al Upravei orașene, și G. Gligoras, șeful cohortei moldovenești din Soroca, degrabă s'au alcătuit o comisie școlară moldovenească pe lângă zemstva ținutală, de oarec zemstva însăși nu numai că n'a voit să dea nici un ajutor pentru organizarea cursurilor, dar a pus chiar tot felul de piedeci. Comisia a luat ea asupra sa organizarea cursurilor. La chemarea ei au venit îndată peste 130 de învățători, cari s'au înscris la cursuri.

Deschiderea cursurilor s'a făcut în mod sărbătoros afară, într'un loc slobod de lângă clădirea zemstvei. Au luat parte pe lângă foarte mult norod și cei 180 ostași din cohorta moldovenească, cu muzica militară și cu steagul național atunci desfășurat pentru întâia oară.

După serbare s'a deschis biblioteca moldovenească a Comisiei. În acea bibliotecă sunt la vreo mie de cărți, cuprinzând pe cei mai buni autori ai neamului nostru.

Deschiderea cursurilor și a bibliotecii a trezit o mare dragoste pentru limba națională printre Moldovenii. Sute de inși veniau din publicul mare și cereau să fie primiți și ei la cursuri. Văzând aceasta comisia școlară a hotărât să deschidă pe seama acestora cursuri deosebite, în fiecare seară dela 7—9, ceea ce s'a și îndeplinit îndată. De oarec printre ascultătorii cursurilor de seară erau mulți ucenici dela gimnaziu și dela seminarul de învățători, Comisia a aflat de bine să organizeze pe seama lor învățământ moldovenească deosebit chiar în școlile lor. Intrând în legătură cu direcțiunea gimnaziului și a seminarului, după înlăturarea anumitor greutăți, comisia a izbutit să deschidă în ziua de 22 Octomvrie cursul de limba moldovenească la gimnaziu, cu 32 ucenici, iar în ziua de 23 Octomvrie la seminar, cu 52 de ucenici, având câte un ceas în fiecare zi. Cu aceasta s'a făcut un pas serios, pentru naționalizarea învățământului de mijloc, nu numai în Soroca, dar în întreaga Basarabia.

De încheiere țin să amintesc încă următoarele lucruri vrednice de însemnat. Cu prilejul cursurilor s'a înființat în Soroca o secție a *Obștei învățătorilor moldoveni*.

S'au înscris 73 de membri (părtași), cărora li s'au împărțit pe dată cele patru numere din revista *Școala Moldovenească*. Mai departe — în Soroca a început să se tipărească la 20 Octomvrie o gazetă săptămânală cu numele *Vestinei Sorocescă Zemstva*, care e redactată de un comitet de trei inși: doi moldoveni (T. Bărca și V. Săcară) și un rus (fostul comisar, d. Gudievici). În numărul întâi pe lângă articolele rusești, sunt și două articole moldovenești, (unul de d. O. Ghibu, celalt de d. T. Mălai). Nădăjduim că această gazetă oficială a

Zemstvei va căuta să ajungă o gazetă moldovenească și să servească astfel interesele locuitorilor ținutului.

În zilele din urmă a ieșit de sub tipar în Soroca o cărticică cu poezii de d. T. Mălai, președintele zemstvei de voloste din Nădușita. Cărticica e intitulată *Inimă deschisă prin cântare*. D. Mălai dovedește prin poeziile d-sale bune simțăminte creștinești, Literatura noastră moldovenească așteaptă cu încredere lucrările viitoare ale acestui poet al Basarabiei, care va face cinste țării sale.

Corespondent.

INIMĂ DESCHISĂ PRIN CÂNTARE

De T. Mălai.

Eu simt că voi pe drumul meu nu-ți merge,
Și singur eu pe drumul vostru iar.
Noi frați suntem, dar nu suntem de-o lege
Căci voi pe viae stați, iar eu pe deal.

Când voi râdeți cu hohote nebune,
Atuția eu nu pot ținea de plâns;
Al vostru plâns mă bucură pe mine
Crezând că atunci nevoia v-a cuprins...

Al vostru steag vă chiamă la răpire
În care stă acel mai mare rău.
Și pentru ce la Pace și iubire
Voi nu veniți? C-acela-i steagul meu?

1) Din cărticica de poezii cu acest nume, a d-lui T. Mălai. (Soroca, 1917).

MOLDOVENII ȘI „ARDEALUL”

Dăm aici câteva din multele servicii primite la Redacție dela frații noștri moldoveni, în cari ei își arată bucuria și mulțămirea față de gazeta noastră.

Domnul Redactor, Ca pe un pionier răsăditoriu culturii naționale în Basarabia, sufletește Vă salut și Vă rog să binevoiți a-mi trimite gazeta. — Trăiască „Ardealul”. Lipsesească rusificarea!

Învățătorul Ioanichie Roșca, Soroca.

Numărul 1 din gazeta D-voastră l-am primit. Am cinstul a Vă trimite abonamentul până la sfârșitul curgătorului an.

Ah, Ardeal cu râuri line,
Când m-oiu duce eu la tine,
Să-ți vad lanurile de pâne
Cu Români lipiți de mine?!

Învățătorul C. Zolaver, Volcineț.

Fie sănătoasă și spre mare folos Românilor redacția și administrația gazetei „Ardealul”.

Preotul G. Marinescu, Râșcanovca.

Vă salut o urare. Ceas bun și cu noroc! Domnule Redactor, Faceți regulă simi trimiteți gazeta publicată „Ardealul” după adresa numită pe fața acestui cupon. Fiți eu bine și Dumnezeu să vă ajute.

Ștefan A. Oțet, Bălți.

Cu mare bucurie trimet costul abonamentului pe „Ardealul”. Dar cred că ziarul nu trebui să fie numai pentru Ardeleni, ci și pentru Basarabeni; trebui acuma să lupte pentru Basarabia.

Locotenentul Gheorghe V. Săca, armata actuală.

Cu toată inima salutesc noul organ „Ardealul”. Trăiască națiunea noastră. Trăiască autonomia Basarabiei!

Ioan S. Coban, Simferopol.

Cu multă plăcere mă abonez la prima gazetă, ce vede tiparul cu litere latine în mijlocul scumpei și iubitei mele patrie — Basarabie. În faptuarea acestui lucru e o dovadă de plină sinceritate al guvernului rus revoluționar relativ la Români. Trăiască spiritul român!

I. Baștip, inspector școlar, Berdeance.

Dila totă inima va doresc multă sănătate pentrucă v-ați însărcinat eu lucrul gazetei pe folosul sermanilor Moldoveni. Slava Domnului că le răsar și lor soarele național.

Ștefan G. Prigan, Bălți.

Nu uitați de pribegii români, fără hrană, fără adăpost și fără îmbrăcăminte.

RĂZBOIUL

Pe frontul românesc sunt obicinuitele focuri de armă și bombardament de artilerie. Ici-colea hărțuieți māvunte. Pe frontul rusec încecări de-ale Germanilor de-a se apropia de Petrograd, mai ales în urma turburărilor din launtrul Rusiei. În Caucaz Turcii au fost bătuiți de Ruși, luându-li-se prizonieri și pradă de războiu.

În Palestina Englezii au mai înaintat vr'o 15 kilometri și au cucerit vestita cetate turcească Gaza.

Pe frontul francez și englez, luptele urmează cu îndârjire, în care Germanii sunt siliți să părăsească pozițiile ițarite și să se dea înapoi. În Italia, Germanii și Austriicii urmează cu năvala lor puternică. Frații noștri italieni au primit întăriri dela Francezi și Englezi, așa că acum se cam cumpănește puterile. Vestile din urmă spun, că se dă o mare bătălie în câmp deschis. Ea nu s'a mântuit încă, dar avem nădejde, că tovarășii noștri vor ieși biruitori din această mare încercare.

REZOLUȚIILE

întâinului congres moldovenească ostășesc

Despre republica federativă rusească

Fiindcă Rusia e foarte mare și e locuită de o mulțime de noroade, fiecare cu cultura lui deosebită și cu conștiința lui națională, ocărnuirea centrală (din Petrograd) numai împiedică propășirea culturală a națiilor și îmbunătățirea stării lor economice.

În vederea acestei împrejurări întâinului congres ostășesc moldovenească a hotărât:

Să se recunoască că forma cea mai potrivită a ocărnuirii Rusiei este numai *republica federativă democratică*.

Despre Autonomia Basarabiei

Având în vedere cultura națională a neamului moldovenească și dreptul lui, și plecând dela principiul revoluționar, că fiecare norod are dreptul să-și hotărască soarta lui, în dorința de a uni neamul moldovenească și a-i chezașului drepturile lui naționale și propășirea lui economică și culturală, Congresul a hotărât:

Să se declare autonomia politică și teritorială a Basarabiei

Pentru apărarea drepturilor și intereselor autonomiei Basarabiei, pe lângă Stăpânirea Vremelnică să fie un imputernicit al neamului moldovenească.

Despre naționalizarea oștilor moldovenești

Găsind că sistema veche de a forma oștirile, amestecând la un loc felurite neamuri, era așezată pe temeiuri antidemocratice, și avea de scop slăbirea noroadelor, și totodată recunoscând că, numai sub steagurile moldovenești și condusă de ofițeri moldoveni, poporul moldovenească va putea apăra Patria (țara) și slobozeniile câștigate prin Revoluție, a hotărât:

Să se înceapă cât mai degrabă alcătuirea oștilor moldovenești de tot felul de arme. Pentru formarea și ocărnuirea lor să se alcătuiască în cel mai scurt timp *Comitetul General Ostășesc Moldovenească* în frunte cu un comisar pentru afacerile militare moldovenești și cu un imputernicit în Stavcă. Comitetul general va alcătui proiectul naționalizării oștilor moldovenești și va începe a introduce naționalizarea în viață.

Despre cohortele moldovenești

Pentru potolirea anarhiei și susținerea rânduelii în Basarabia pe vremea demobilizării, — Congresul a hotărât:

Să se mărească numărul cohortelor (dela 16) până la 100, având fiecare cohortă câte 100 de soldați. Afară de aceasta, soldații moldoveni din cavalerie să fie deosebiți și trimiși în Basarabia, în schimbul părților de cavalerie care țin paza acuma.

(Va urma)

FRIGURILE DUȘMANILOR NOȘTRI

Turcii și Bulgarii, sunt foarte neliniștiți din pricina sârquincioaselor pregătiri militare, ce se fac în Grecia. Aceștia din urmă și-au și luat două divizii neatinse de pe frontul român, îndreptându-le spre granița grecească. Neîncrezându-se în propriile lor puteri, au cerut întăriri dela Nemți. Dar aceștia abia mai sunt în stare să-și cârpească fronturile lor, cu rămășițe adunate de prin spitale și cântălarii, necum să mai ajute și pe alții. Și-apoi când ar fi vorba de stărvul îndoitei împărății habsburgice — ai mai zice... Căci Germania, fiind silită să-i corșiască, din când în când, câte-o bucățică de pâne pentru hămesiiții săi încoifați — oricum, și de rușine îi mai face câte-un hatâr. Dovadă, victoria din Italia, pe care niciodată n'au visat-o cătanele încoronatului prunc din Viena.

Cu toate acestea, pentru a nu se pomeni într'o bună dimineață cu o pace separată bulgaro-turcească, Kaizerul a dat o roată prin Sofia și Constantinopol și li-a făgăduit tovarășilor de suferință — marea cu sarea, bine știind, că înțeleptul făgăduiește iar prostul trage nădejde...

Turco-Bulgarii sunt mai uniți ca oricând — într'o cutremurare grozavă. Le o „silă de ziua de azi și teamă de ziua de mâne”. De ce le e frică însă n'o să scape, căci nu e departe ziua, în care oastea grecească și va arunca sabia în cumpăna năpraznicului războiu, pentru a grăbi eu un ceas învingerea noastră și a neamurilor aliate.

Francezii ne laudă din nou

O mare gazetă franțuzească „Figaro” scrie pre cum urmează despre Români: „România nu s'a culcat pe biruința dela Mărășești, ci stă mereu de paza cu rămășițele armatei lui Șerbecoff. Cu ce înduioșare și cu ce nădejde se duce gândul nostru spre acești eroi!”

Austria ar fi fost dărâmată, dacă retragerea dela Tarnopol, n'ar fi silit pe Români să înceteze năvala lor fulgerătoare. Obicinuită de un an de zile cu cele mai crude lipsuri, armata română stă gata în fața lui Maskensen, care va avea de furcă cu această armată reînviată.

ȘTIRI

Liga femeilor moldovene

În zilele acestea într'o adunare ținută la Chișinău, s'a pus temeiul celei dintâi Ligi (obștie) a tuturor femeilor moldovene din Basarabia. Șeoul Ligei este, să dea tot ajutorul mișcării pornite pentru redestep-tarea națională a norodului moldovenească. Liga are de gând să tipărească și o revistă (gazetă cu chipuri), care să răspândească lumina și dragostea pentru toate lucrurile moldovenești.

Sfatul Țării din Basarabia. — În urma proclamării autonomiei, congresul soldaților moldoveni s'a gândit să ia hotărâri și pentru alcătuirea unui sfat al țării (parlament), care să aibă în mână toată ocărnuirea norodului moldovenească.

În acest sfat soldații ar avea 44 glasuri, țărani 30 de glasuri, partidul național și alte organizații moldovenești 10 glasuri, iar celelalte nații 36 de glasuri. Într'un câș și moldovenii de peste Nistru vor face parte din acest sfat, li se dau și lor 10 glasuri.

Cursurile de învățători dela Chișinău. — Al doilea rând de învățători moldoveni adunați la Chișinău în număr de 250 de inși, au mântuit cursurile de limba moldovenească, puse la cale de către comi-

sia școlară a Zemstvei guberniale. Aceste cursuri au ținut o lună de zile, dela 1—31 Octomvrie, în care vreme învățătoarele și învățătorii au dobândit cunoștințe de limba și literatura română, de metodică precum și de istoria poporului românesc. Deși vremea a fost cam scurtă, totuși s'au mântuit în pământ roditor, spre folosul nemărginit al școlii moldovenești.

Grăul nostru prigonit. — Pe când în Basarabia limba moldovenească răsună înviorată pretutindeni, la noi în Transilvania, ea este prigonită cu mare asprime de către dușmanii noștri. Ungurii au dat poruncă, pe cum că de aici înainte nimeni nu mai are slobozenie să vorbiască pe uliță românește. Cine nu se supune, este pus la închisoare. Dar degiaba; cu porunci de asta, ne înverșunăm și mai tare împotriva Ungurilor, iar dragostea de limba noastră crește și mai mult. S'a și întâmplat, că un ofițer, tras la răspundere de un spion cum îndrăznește să vorbiască românește, n'a stat mult pe gânduri, ci i-a tras spionului două palme zdravene.

Câți prizonieri au făcut Englezii? — În cele 9 luni de până acum ale anului 1917, Englezii au luat dela Germanii 72.500 de prizonieri și 470 de tunuri, precum și alte prăzi bogate. În schimb ei au pierdut numai 15.000 de prizonieri și nu li s'a luat nici un tun. Iată un popor vrednic, care se luptă cu vitejie împotriva oștilor puternice ale Germanilor.

Anglia și sfârșitul războiului. — Într'o mare adunare ministru Carson a zis: Noi nu vom încheia o pace, care să dea puțința unui nou războiu. Noi știm că Austria și Turcia nu doresc să mai lungăască războiul, dar amândouă au ajuns ueltele oarbe în mâna Germaniei, care le joacă după cum îi place. Acum însă se ivese zorii unei zile, în care întreaga lume va porni la luptă, închizând de jur împrejur Germania. Franța și Italia au scopurile lor bine îndreptățite. Belgia, Serbia și România nu trebuiesc uitate la încheierea păcii. Nu vom părăsi nici Rusia, tocmai în clipa când a răsărit libertatea în mijlocul ei.

Iar generalul Smuts a spus la aceeași întrunire aceste cuvinte hotărâte: Noi nu vom încheia pace, până când Germania nu va părăsi toate țările în care a năvălit și până ce drepturile celor mici, nu vor fi recunoscute și chezașuite pentru totdeauna.

Ce vreau Finlandezii? — În partea de miazănoapte a Rusiei, trăiește poporul finlandez, care numără câteva milioane. Sub vechea ocărnuire țaristă a suferit și el, împreună cu alte nații, multe nedreptăți. Dar revoluția rusească i-a adus și lui slobozenia mult dorită. Finlandezii folosindu-se de dubul cel nou al vremii, vreau să-și alcătuiască o ocărnuire a lor, cu așezăminte naționale. Ei vreau să-și facă și o armată din feciorii lor, care să apare țara. De aceea ei doresc ca armata rusească să facă loc oștirii naționale. Iar pricinile dintre ei și Rusia, să fie împăcate cu buna înțelegere, de către tribunalul de pace dela Haga.

A IEȘIT DE SUB TIPAR:

1. *Abecedarul moldovenească de Arhimandritul Gurie, în tovarășia mai multor iubitori de înaintarea norodului. Prețul 1 rublă.*
2. *Școala moldovenească, revista Obștei învățătorilor moldoveni, Nr. 2—4. Prețul 1 rublă. Pentru porto — încă 20 copeci.*

La Librăria noastră se află de vânzare tot felul de cărți cu litere latinești: poezii, povești, istorii, schițe, romane, cărți de rugăciuni ș. a.

Trimiteti banii înainte!

Cine știe de prizonierul Istrate Gherman, fratele D-lui Lazar Gherman; să-mi scrie pe adresa: Teodor Nica, Poșta Șoldănești satul Parcani.